

Infektioidentorjuntayksikkö

OHJE MRSA -KANTAJALLE

Yleistä

Staphylococcus aureus on yleinen terveiden henkilöiden iholla ja limakalvoilla esiintyvä bakteeri. Sen aiheuttamista tulehduksista tavallisimpia ovat lievät ihoinfektiot mutta se voi aiheuttaa myös vakavia infektioita kuten verenmyrkytyksiä ja leikkausalueen tulehduksia. Kun tämä bakteeri on muuttunut vastustuskykyiseksi tavanomaisille stafylokokkilääkkeille, siitä käytetään lyhennettä MRSA.

MRSA -kolonisaatio tarkoittaa, että bakteeria on löytynyt iholta tai limakalvolta ilman että se olisi aiheuttanut oireita.

MRSA -infektiolla tarkoitetaan oireita aiheuttavaa tulehdusta.

MRSA -kantajaksi kutsutaan henkilöä, jolla on joskus ollut MRSA -infektio tai kolonisaatio. Aiemmin kantajaksi todetulta otetaan yleensä uudet näytteet osastohoitoon joutuessa.

MRSA -kantojen kyky aiheuttaa oireisia tulehduksia ei ole suurempi kuin tavallisilla stafylokokkeilla. MRSA -tartunta leviää henkilöstä toiseen kosketuksen, yleensä käsien välityksellä. Ihosairaudet ja haavat, mikrobilääkehoidot ja erilaiset hoitoon liittyvät laitteet kuten verisuoni- ja virtsakatetreit lisäävät tartuntariskiä. Tietyissä tilanteissa vaara saada vakavaoireinen infektio on suurentunut. Näitä ovat mm. pitkittynyt sairaala-hoito, tehohoito ja edeltävät kirurgiset toimenpiteet. Terveen ihmisen riski saada MRSA-infektio on pieni. Lapset tai vanhukset eivät ikänsä vuoksi ole erityinen riskiryhmä. MRSA -kantajuus häviää usein ajan mittaan itsestään, ellei asianomaisella ole kantajuutta ylläpitäviä tekijöitä kuten kroonisia haavoja. Infektiolääkäri ottaa kantaa ns. puhdistushoitoyritykseen, joka voi tulla kyseeseen tarkoin valikoiduissa tapauksissa.

Miksi MRSA:n torjunta on tärkeää?

MRSA:n yleistyminen sairaaloissa voi johtaa hoitoon liittyvien infektioiden lisääntymiseen ja vaikeuttaa niiden hoitoa. Sen vuoksi MRSA -kantajan hoidossa noudatetaan laitoksissa erityisiä varotoimia. Kantajuudesta on siksi syytä mainita henkilökunnalle aina sairaala- tai muuhun laitoshoitoon joutuessa, vaikka tartunta olisi todettu vuosia sitten. Mahdollista kotisairaanhoidoa tai kotipalvelua on myös informoitava asiasta.

MRSA-kantaja osastohoidossa

MRSA-kantajaa voi käydä tapaamassa osastolla normaalisti. Käsidesinfektioainetta seinätelineestä tai sängynpäätytelineestä on aiheellista käyttää tullessa ja lähtiessä. Henkilökunta ohjaa muiden suojainten käytössä, mikäli vieras osallistuu potilaan hoitotoimenpiteisiin. Henkilökunta antaa ohjeet liikkumisesta oman huoneen ulkopuolella, käytäntö voi olla erilainen potilas- ja laitospotilaan välillä.

Kotona huomioitavia asioita:

Kädet pestään vedellä ja saippualla WC-käyntien yhteydessä, ennen ruoanlaittoa ja ruokailua. Jos iho on kuiva, kannattaa käyttää kosteusvoidetta hilseilyn ja halkeilun ehkäisemiseksi. Kodin puhtaudesta huolehditaan tavanomaisin puhdistusainein. Astioita, pyykkiä ja jätteitä käsitellään normaalisti. Kädet pestään ja kuivataan talouspaperiin tai muuhun kertakäyttöpyyhkeeseen ennen ja jälkeen haavojen, sidosten, virtsakatetrin ja vastaavien käsittelyn. Haavanhoito- ja muut hoitotarvikkeet sekä henkilökohtaisen hygienian hoitoon käytettävät tarvikkeet ovat henkilökohtaisia. Kantajuus ei aiheuta esteitä vierailuille eikä rajoituksia kodin ulkopuoliseen elämään.

MRSA:n merkitys kantajan läheisille

Kantajan kanssa samassa taloudessa asuvien henkilöiden kolonisoituminen MRSA:lla on mahdollista. Normaalissa arkielämässä sairaalan ja hoitolaitosten ulkopuolella mahdollisella kantajuudella ei ole kuitenkaan merkitystä. Siksi perheenjäsenen tutkimista viljelynäyttein ei suositella kuin poikkeustapauksissa. Näytteenotto voi olla aiheellinen, mikäli perheenjäsen on sairautensa vuoksi toistuvasti sairaala- tai laitoshoidon tarpeessa (esim. syöpätaudin toistuvat lääkehoidot, intervallijaksot vanhainkodissa) tai on menossa leikkaukseen. Jos MRSA -kantajan kanssa samassa taloudessa asuva henkilö joutuu äkillisesti sairaalahoitoon, on syytä mainita henkilökunnalle asiasta, jolloin otetaan MRSA -viljelynäytteet kantajuuden varalta. Mikäli perheenjäsen on terveydenhuoltoalalla, on paikallaan neuvotella altistumisen merkityksestä hygieniahoitajan tai infektio lääkäriin kanssa.